

Hoofdstuk 5

Vragen

1.

De exportquote is de waarde van export gedeeld door het bruto binnenlands product. Het is een maatstaf voor openheid van een land. Openheid kan ook worden gemeten door de handelsintegratie. Dit is het gemiddelde van invoer en uitvoer in procenten van het bruto binnenlands product. Dus hierbij wordt ook de import in beschouwing genomen.

2.

De invloed van de olieprijs op de wereldhandel loopt via de invloed die de olieprijs heeft op de (mondiale) economische ontwikkeling. In het algemeen zal een hoge olieprijs de economische ontwikkeling afremmen. Lagere economische groei uit zich in lagere importen en natuurlijk zijn deze importen de exportproducten van andere.

3.

Hierboven is aangegeven dat een lagere economische groei via haar invloed op de import druk zet op mondiale exporten. De relatie economische groei en export loopt echter ook de andere kant op. Exporten maken deel uit van de totale vraag in een economie. Indien de export terugvalt zal dat zich dus uiten in een lagere economische groei als dit niet wordt opgevangen door de overige onderdelen van de totale vraag (zoals de consumptie, investeringen en overheidsuitgaven). Vooral voor open landen waarvan de internationale handel een belangrijk deel uitmaakt van de totale vraag zijn daarom gevoelig voor ontwikkelingen in de wereldhandel.

4.

De redenatie loopt via een lagere importvraag vanuit de Verenigde Staten. Tabel 5.3 laat dit zien; vooral het bruto binnenland product van landen zoals Canada, Mexico, Zuid-Korea en Argentinië is sterk afhankelijk van de Amerikaanse importvraag.

5.

Een sterke euro tast de concurrentiepositie van het bedrijfsleven aan, waardoor de uitvoer daalt. Daar staat tegenover dat ingevoerde producten goedkoper worden, waardoor de inflatie afneemt en de particuliere consumptie hoger uitkomt. De productie neemt echter af, omdat het negatieve effect op de uitvoer het positieve effect op de consumptie domineert.

6.

Het transactierisico ontstaat door het tijdsverschil tussen het moment waarop de overeenkomst wordt ondertekend en het moment waarop betaling plaatsvindt. De transactie is dus al geweest. Bij het economische risico gaat het om toekomstige

transacties. Door langdurige veranderingen in wisselkoersen kan de concurrentiepositie van een bedrijf negatief worden beïnvloed waardoor toekomstige transacties moeilijke en/of minder winstgevend zijn.

7.

De verklaring moet worden gevonden met behulp van figuur 5.9 waar de determinanten van wisselkoersveranderingen zijn aangegeven. Behalve deze economische determinanten spelen in werkelijkheid natuurlijk ook politieke en militaire factoren een rol.

8.

Over- of onderwaardering van een valuta ontstaat indien de inflatieverschillen tussen twee landen niet (volledig) worden verdisconteerd in de bilaterale wisselkoers. Dit kan ontstaan doordat bijvoorbeeld kapitaalstromen de wisselkoers in sterke mate beïnvloeden. Het voorbeeld van Thailand en de Verenigde Staten in paragraaf 5.3.3 maakt dit duidelijk. Overwaardering maakt het voor het exporterende bedrijfsleven uitermate moeilijk te concurreren op buitenlandse markten en dat vertaalt zich dan vaak in tekorten op de lopende rekening van de betalingsbalans. Overwaardering kan ook binnen zwevende wisselkoerssystemen voorkomen; nogmaals, lange- en kortetermijn kapitaalstromen kunnen dit veroorzaken.

9.

Tekort ontstaat vooral door het toerisme (Nederlanders die in het buitenland op vakantie gaan) en de financiële dienstverlening.

10.

Zie figuur 5.11. Bij de beantwoording moet een onderscheid worden gemaakt in upstream- en downstream-activiteiten van de chemische sector.

Opdrachten

1.

Het translatierisico ontstaat doordat vorderingen en schulden moeten worden omgerekend naar de lokale valuta. De meeste bedrijven hanteren de ultimokoers voor de berekening van het translatie-effect op het vermogen van de onderneming. Dit is de koers aan het einde van de verslagperiode. Met betrekking tot de winstomrekening wordt vaak gebruik gemaakt van de gemiddelde koersen gedurende het boekjaar. Een bedrijf als Unilever of Shell heeft een bijzonder translatierisico vanwege het binationale karakter. Daarom moeten de resultaten zowel in euro's als in Engelse ponden worden weergegeven. Hierbij kunnen forse verschillen ontstaan met betrekking tot de winstontwikkeling.

2.

In jaarverslagen wordt zo nu en dan wel gerefereerd aan de crises, maar er wordt niet ingegaan op concrete kansen en bedreigingen. In het voorwoord of het verslag van de raad van bestuur wordt overigens wel kort ingegaan op mondiale ontwikkelingen. Via 'investor relations', een link die vaak gekoppeld is aan het jaarverslag van een bedrijf kan meer informatie worden gevonden.

3.

Privatisering en liberalisering van sectoren waardoor buitenlandse bedrijven kunnen toetreden, deregulering op de goederen en arbeidsmarkt, verlaging vennootschapstarief en ontwikkeling van enkele speciale economische zones. Op de websites van het Argentijnse investeringsbureau, de Mercosur en de UNCTAD zijn de gegevens beschikbaar. Ook de website van de EVD (<http://www.evd.nl>) heeft hierover informatie.

4.

Er kan worden gekeken naar wat er in het jaarverslag en de kwartaalverslagen wordt gezegd over de impact van buitenlandse ontwikkelingen op het bedrijfsresultaat. Via analyse van de regionale spreiding kan inzicht worden gekregen in het belang van een bepaalde regio. Kijk hierbij niet alleen naar de omzet, maar ook naar de regionale spreiding van de winst. Ook de aard van het product is belangrijk om mee te nemen in de analyse. Producten waarbij de verkopen gevoelig zijn voor verandering in het inkomen zullen relatief zwaar worden getroffen.

5.

Bedrijven die relatief dicht bij de consument staan. In het algemeen zijn bedrijven die leveren aan andere bedrijven conjunctuurgevoeliger vanwege voorraadeffecten die belangrijker worden naarmate men verder weg zit van de consument. Ook de kapitaalintensiteit speelt een rol; naarmate het productieproces kapitaalintensiever is zal de economische crisis sterke invloed hebben op de winstgevendheid van de sector of het bedrijf. Geografische spreiding kan de omzet en winst stabiliseren. Indien een bedrijf zich volledig heeft geconcentreerd op een land kan een economische crisis in dat land grote gevolgen hebben voor het bedrijf. Dat hebben we gezien met Numico in de Verenigde Staten.